

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя 1 серпня 2023 р., протокол № 11
Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Філософія»

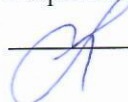
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 035 «Філологія»
освітньо-професійна програма «Філологія (прикладна лінгвістика)»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра теоретичної та прикладної лінгвістики

Схвалено на засіданні кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньо-професійної програми

 Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

Розробники: доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій Вадим СЛЮСАР, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій Ірина ВІТЮК

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 035 «Філологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи – 3,6	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Практичні
		16 год.
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
58 год.		
		Вид контролю: екзамен

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти навичок виявляти, систематизувати і критично осмислювати світоглядні компоненти, включені в різні сфери гуманітарного знання.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формувати духовний світ особистості, що усвідомлює своє достоїнство і місце в суспільстві, мету і зміст свого життя, що є соціально активною, а тому, відповідальна за свої вчинки й здатна приймати рішення;
- сформувати адекватну сучасним вимогам методологічну культуру, що дозволяє враховувати в професійній діяльності соціальні, екологічні і психологічні наслідки останньої, поєднувати різноманітні технічні, екологічні і культурні фактори в єдиний системний комплекс, співвідносити спеціально-наукові й технічні завдання з масштабом гуманістичних цінностей;
- допомогти майбутньому фахівцеві навчитися гнучко реагувати на зміни в змісті й цілях професійної діяльності з урахуванням відносності і мінливості професійного знання

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія»:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 035 «Філологія»:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/4

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Типологія філософських систем

Тема 1. Філософія та її місце в системі культури.

Відношення "людина-світ" як фундаментальна філософська проблема. Еволюція типів світогляду та їх вплив на формування філософської проблематики.

Особливості філософії як теоретичної форми світогляду. Сутність філософської проблематики. Філософія і філософування. Смісложиттєві чинники філософування.

Філософія як спосіб духовно-практичного осягнення світу. Філософські парадигми та типи філософування. Епістемний та софійний типи філософування. Знання та мудрість. Філософський поліцентризм. Багатоманітність форм і способів буття філософії.

Особливості філософського пізнання. Світогляд і метод.

Структура філософії як теоретичної системи.

Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. Соціокультурне призначення філософії.

Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія

Зародження філософської думки та формування західної та східної парадигми філософування. Особливості античної філософії, її походження та історичні межі. Періодизація античної філософії, до сократівський період, класична грецька філософія, елліністичний період. Натурфілософські концепції античної філософії. Космоцентризм античної філософії як спроба побудови раціоналізованої картини світу. Антропологічна проблематика: Сократ, стоїки, епікурейці, кініки. Філософські ідеї Платона. Філософська система Арістотеля. Особливості постановки і вирішення онтологічних, гносеологічних, антропологічних, методологічних проблем в античній і східній філософії. Проблема буття і небуття та пошук першоначала. Зародження логіки. Закони формальної логіки. Діалектика. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.

Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження

Проблема співвідношення віри і розуму, філософії та релігії як основні в середньовічній філософії. Тлумачення і доведення буття Бога. Проблема універсалій: номіналізм і реалізм. Розвиток схоластики як формування раціоналістичного підходу до релігійної проблематики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/5

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія

Розвиток онтологічних, гносеологічних та методологічних проблем XVI-XVIII ст. Формування класичного типу раціональності. Механіцизм, раціоналізм та емпіризм в західноєвропейській філософії Нового часу. Глумачення матерії та субстанції. Пізнавальний оптимізм та скептицизм.

Основні риси та особливості філософії Просвітництва. Особливості антропоцентризму Відродження у порівнянні з механістичним підходом до людини в XVII ст. і антропоцентризмом Просвітництва.

Німецька класична філософія (Філософія німецького ідеалізму) як втілення класичного типу раціональності "Коперніканський переворот" І. Канта. Філософська система та метод Г. Гегеля. Діалектика. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Тема 5. Сучасна світова філософія

Загальна характеристика сучасної філософської парадигми. Основні риси та принципи філософії марксизму. Проблема людини: практика, відчуження, свобода, гуманізм. Матеріалістичні засади соціальної філософії. Філософія марксизму як втілення соціальної раціональності. Вплив марксизму на філософські течії XX ст.

Виникнення і особливості некласичних філософських вчень в XIX ст. Антираціоналістичний характер "філософії життя". Екзистенційна філософія: проблема існування (екзистенції) людини, проблема буття людини та буття світу, проблема свободи людини. Проблема інтенціональності свідомості і "життєвий світ" в феноменології Е. Гуссерля. Філософська антропологія як течія ірраціонально-гуманістичного напрямку (ідеї Макса Шелера, Гельмута Плеснера, Еріха Ротхакера, Ернста Кассірера).

Тема 6. Філософська думка в Україні

Особливості формування і основні риси філософських ідей Київської Русі.

Боротьба проти католицизму, обґрунтування православної догматики та формування професійної філософії в Україні (XVI-XVII ст.). Раціоналістичний напрям філософських пошуків у Києво-Могилянській академії. Просвітницький характер філософії Г. Сковороди. Українська філософія XIX-XX ст. у контексті світової філософської думки. "Філософія серця" П. Юркевича. Сучасний стан філософської думки в Україні.

Зміна філософської парадигми у філософії XX ст. і становлення некласичного типу раціональності. Плюралізм течій і напрямків. Сцієнтизм та антисцієнтизм.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 6

Проблема наукового знання, мови: неопозитивізм, постпозитивізм, структуралізм, прагматизм. Антропологічні орієнтації філософської герменевтики.

Проблема людини як основна проблема філософії ХХ ст. Формування нової онтології. Особливості тлумачення сутності людини, її буття, свободи, творчості, комунікації, трансценденції в екзистенціалізмі, персоналізмі, філософській антропології, неофройдизмі.

Основні напрямки та течії посткласичної філософії.

Змістовний модуль 2. Основні філософські проблеми.

Тема 7. Філософське розуміння світу

Категоріальне моделювання онтологічної проблематики. Категорія буття, її філософський сенс і специфіка. Основні форми буття. Буття та небуття. Всесвіт, універсум, світ, життєвий світ: філософський зміст.

Проблема єдності та багатоманітності світу. Поняття "матерія", "субстанція" та їх історико-філософська генеза. Монізм, дуалізм, плюралізм.

Суперечність та процесуальність буття. Рух та розвиток. Осмислення проблеми розвитку та його критеріїв в історії філософії.

Основні філософські концепції розвитку. Діалектика та її різновидності. Понятійно-категоріальний апарат діалектики.

Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. Поняття простору і часу. Специфіка просторово-часових характеристик в різних формах буття. Основні концептуальні підходи в тлумаченні простору та часу.

Час та вічність: релігійне, наукове та філософське тлумачення. Людиновимірність простору і часу.

Тема 8. Філософське осмислення людини.

Людина як проблема філософії: історія та сучасність. Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи.

Плюралістичність філософських концепцій людини: натуралістична, релігійна, соціологічна, космологічна, екзистенціальна.

Проблема походження людини: філософські, релігійні та наукові підходи. Антропосоціогенез: основні чинники та їх взаємозв'язок.

Буття людини як буття можливостей. Творчість, свобода, відповідальність як форма реалізації можливісного виміру людського буття. Унікальність і універсальність людського буття.

Феномен творчості. Головні концепції творчості в історії філософії. Творчість, свобода, об'єктивація і комунікація. "Трагедія" творчості. Розвиток творчих здібностей людини.

Життя і смерть: вихідна проблема людського буття. Життя як цінність.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 7

Свобода як цінність. Свобода і необхідність. Свобода і відповідальність.

Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання. Пошук сенсу людського життя.

Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу

Духовні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, ментальність, духовність. Різні підходи до тлумачення духовності в історії філософії і культури.

Походження і сутність свідомості як філософська проблема. Свідомість як субстанція. Свідомість як відображення. Свідомість як суб'єктивна реальність. Проблема ідеального. Буттєвий і рефлексивний шари свідомості. Значення і смисл.

Властивості свідомості: універсальність, суб'єктивність, комунікативність, активність, системність. Свідомість і мова.

Свідомість як система. Проблема несвідомого. Архетипи колективного несвідомого. Роль несвідомого в людському бутті.

Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. Специфіка національної самосвідомості.

Суспільна, масова, індивідуальна свідомість. Ідеологія, утопія, міфологічна свідомість.

Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика

Пізнавальний процес як взаємодія логічно-дискурсивного та інтуїтивно-художнього пізнання. Знання та віра як способи осягнення світу Основні гносеологічні концепції філософії. Пізнання як відображення і творчість.

Діалектика чуттєвого і раціонального в процесі пізнання. Форми логічно-дискурсивного пізнання: поняття, судження, умовиводи. Основні закони правильного мислення.

Проблема істини в філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини. Істина як процес. Проблема об'єктивності істини та її критеріїв у науково і ціннісно-орієнтованому пізнанні. Істина і метод пізнання, Істина і буття.

Наукове пізнання як філософська проблема. Основні поняття і структура науки. Наукове пізнання та наукове дослідження: категорії, форми та методи. Логіка та методологія наукового пізнання. Евристика наукового пошуку.

Наука як соціальний інститут суспільства. Особливості сучасної науки. Сучасна наукова картина світу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 8

Особливості методологічного мислення сучасної науки. Зміна типів раціональності. Стиль мислення і філософія.

Раціональність і виміри людського буття. Наука і мораль в сучасній культурі.

Проблема розвитку в філософії. Діалектика і її альтернативи

Поняття розвитку. Моделі розвитку. Розвиток і саморозвиток. Метафізика і діалектика. Типи діалектики. Категорії та закони діалектики. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. Причинні та телеологічні зв'язки. Циклічність та поступовість в розвитку. Прогрес і регрес.

Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії

Практика як основа суспільної життєдіяльності людини. Категоріальне моделювання практичного способу людського буття в соціальному та культурному просторі і часі.

Соціальність як вимір людського буття. Поняття суспільства і суспільного буття. Філософські принципи аналізу суспільства.

Природа як передумова існування людини. Особливості взаємодії людини і природи. Відмінність у ставленні до перетворення природи в західній і східній культурі.

Поняття культури у філософії. Культура як символічний світ людського буття. Матеріальна культура та її структура. Духовна культура та її структура.

Суспільство як цілісна система. Соціальні інститути і спільності.

Історичність буття людини і суспільства. Способи осягнення історії. Проблема періодизації та спрямованості історії. Єдність історії.

Індивідуальне і соціальне в суспільному бутті. Буття людини як співбуття. Комунікативна природа соціального.

Ідея прогресу в соціальній філософії та концепції її осягнення. Філософські та історіософські, есхатологічні концепції прогресу. Критерії прогресу. Проблема "ціни" прогресу. Добро і зло в історії.

Техніка як соціокультурний феномен. Науково-технічний прогрес: сутність, наслідки, перспективи. Технократизм і проблеми гуманізації техніки.

Проблемність і суперечливість сучасного цивілізаційного розвитку та соціально-культурні імперативи його осмислення.

Сенс історії та сучасна світова соціальна стратегія.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/9

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичн і	самостій на робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Типологія філософських систем				
Тема 1 Філософія та її місце в системі культури	8	2	2	4
Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	7	-	2	5
Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження	7	2	-	5
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	8	2	2	4
Тема 5. Сучасна світова філософія	9	2	2	5
Тема 6. Філософська думка в Україні	7	-	-	7
Разом за змістовий модуль 1	46	8	8	30
Змістовий модуль 2. Основні філософські проблеми				
Тема 7. Філософське розуміння світу	9	2	2	5
Тема 8. Філософське осмислення людини	9	2	2	5
Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу	10	2	2	6
Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика	8	2	-	6
Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії	8	-	2	6
Разом за змістовий модуль 2	44	8	8	28
ВСЬОГО	90	16	16	58

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 10

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури	2
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	2
3	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
4	Тема 5. Сучасна світова філософія	2
5	Тема 7. Філософське розуміння світу	2
6	Тема 8. Філософське осмислення людини	2
7	Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу	2
8	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії	2
РАЗОМ		16

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури 1. Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. 2. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. 3. Соціокультурне призначення філософії.	4
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія 1. Зародження логіки. Закони формальної логіки. 2. Діалектика в античній філософії. 3. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.	5
3	Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження 1. Проблема особистості у філософії Відродження.	5
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія 1. Раціоналізм (Р. Декарт, Г. Лейбніць, В. Спіноза)	4
5	Тема 5. Сучасна світова філософія 1. Релігійна філософія ХХ ст.	5
6	Тема 6. Філософська думка в Україні 1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі. 2. Філософія в Києво-Могилянській академії. 3. Філософія Гр. Сковороди. 4. "Філософія серця" П. Юркевича.	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 11

	5. Сучасний стан філософської думки в Україні.	
7	Тема 7. Філософське розуміння світу 1. Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. 2. Людиновимірність простору і часу.	5
8	Тема 8. Філософське осмислення людини 1. Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. 2. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання 3. Пошук сенсу людського життя.	5
9	Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу 1. Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. 2. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. 3. Специфіка національної самосвідомості.	6
10	Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика 1. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. 2. Причинні та телеологічні зв'язки. 3. Циклічність та поступовість в розвитку. 4. Прогрес і регрес.	6
11	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії 1. Техніка як соціокультурний феномен. 2. Науково-технічний прогрес: сутність, наслідки, перспективи. 3. Технократизм і проблеми гуманізації техніки.	6
РАЗОМ		58

7. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів та написання есе щодо проблемного питання за темою заняття:

1. Сократ: проблема людини та діалогічної природи філософського знання.
2. Основні мотиви праці Августина Аврелія «Сповідь».
3. Світоглядно-філософські орієнтації М. Кузанського.
4. Проблема особистості у філософії Джованні Піко делла Мірандола.
5. Кордоцентризм Б. Паскаля.
6. Спадщина П. Юркевича в контексті української філософської традиції.
7. Проблема взаємозв'язку мислення і мови у філософській концепції О. Потебні.
8. Вчення В.І. Вернадського про ноосферу: перспективи розвитку людства.
9. Особливості «лінгвістичного повороту» у сучасній філософії.
10. Методологічне значення філософської феноменології для вирішення проблем філософії мови.
11. Методологічне значення філософської герменевтики для вирішення проблем філософії мови.
12. Методологічне значення аналітичної філософії для вирішення проблем філософії мови.
13. Концепція «мовних ігор» у філософії Л. Вітгенштейна.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 12

14. Співвідношення раціонального та ірраціонального в проблемі сенсу життя людини.

8. Методи навчання

- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій);
- практичні (творчі завдання);
- метод проблемного викладу;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький метод;
- дискусійний метод;
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);
- репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду філософських задач за зразком;
- метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування)

9. Методи контролю

В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених здобувачем вищої освіти балів.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи.

Контроль виконання самостійної роботи студентами здійснюється на практичних заняттях дисципліни.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів. Модульний контроль проводиться у вигляді модульної контрольної роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль:

1. Накопичення рейтингових балів в межах дисципліни проводиться в балах, які у підсумку переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

2. Загальна кількість балів на останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюється здобувачам вищої освіти та виставляється в відомість обліку успішності академічних груп.

3. У випадку погодження здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона вважається остаточною, враховується як результат семестрового контролю і вноситься у залікову книжку.

4. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка з дисципліни виставляється за результатами дистанційного складання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 13

екзамену. До тестування допускаються здобувачі, які отримали 50 і більше балів.

5. У разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то в відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ЄКТС).

Методи контролю

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання філософських задач, написання есе);
- виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі);
- виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії);
- виконання завдань самостійної роботи (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі);
- самоконтроль та самооцінка;
- взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів;
- виконання модульної контрольної роботи;
- захист індивідуального завдання;
- екзамен.

У дисципліні існує можливість врахування результатів неформальної освіти. За наявності сертифікату, посвідчення чи іншого документу, що підтверджує здобуття знань, компетенцій та результатів навчання з питань, пов'язаних з даною дисципліною, можливе перезарахування окремих тем або призначення додаткових балів (не більше 10).

10. Розподіл балів

Оцінювання досягнень здобувачів за дисципліною за кількісним критерієм здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F). Бали розподілені за темами дисципліни наступним чином:

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1	T7	T8	T9	T10	T11	МК2	100
9	9	9	9	9	10	10	7	8	8	8	14	10	

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 14

11. Рекомендована література

Основна література

1. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019, 416 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : підручник 3-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 432 с.
3. Індійська філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів; за заг. ред. Т. Кононенка. Харків : Фоліо, 2019. 142 с.
4. Литвинчук О. В. Філософія: навчальний посібник. 2021. 403 с.
<http://library.ztu.edu.ua/ftextslocal/Litvinchuk.pdf> \
5. Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З. Е. Скринник, Н. В. Савчук, О. Г. Ковальов, О. А. Федорчук. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 255 с.
https://lib.iitta.gov.ua/738717/1/Monografiya_FILOSOFIYA_2023.pdf
6. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 299 с.
https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/57042/1/Sotsialna_filosofiiia_Navch_posib.pdf
7. Філософія [Електронний ресурс] : навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
<http://surl.li/cznmz>
8. Філософія <http://surl.li/puhai>
9. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо; вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Говерла, 2021. 440 с. <http://surl.li/puhav>
10. Філософія. Посібники: <http://surl.li/pubba>
11. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія: [підручник]; пер. з нім. В. Кебуладзе. Вид. 2-е. Київ: Дух і Літера, 2019. 536 с.
12. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf
13. Slyusar V. M., Shkil L. L., Slyusar M. V. Substantive approach to the definition of "advertising": philosophical and communicative aspect. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences. 2021. 9 (86). P. 103 – 112.
<http://eprints.zu.edu.ua/33587/1/12.pdf>
14. Slyusar V. M., Khrystokin G. V., Yastrebova A. O. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies). Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences. 2023. № 1 (93). P. 29 – 40.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 15

15. Yakovleva O., Slyusar V., Kushnir O., Sabovchyk, A. New trends in scientific and technological revolution (STR) and transformation of science and education systems in the paradigm of sustainable development. *E3S Web of Conferences*. 2021. № 277 doi:10.1051/e3sconf/202127706006

16. Slyusar V. M., Chrystokin G. V. Dialogue without dialogue in the media discourse of the posttruth era. *Contemporary International Relations: Topical Highlights of Theory and Practice – 2023: the Monograph* / Edited by Yu. Voloshyn, N. Vasylyshyna. Warsaw: RS Global Sp. z O.O., 2023. P. 325 – 335.

Допоміжна література

1. Воронюк О. Л. Філософія : підручник. Київ: ВСВ "Медицина", 2018. 216 с.

2. Історія філософії [Текст] : підручник / [Ярошовець В. І. та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. І. Ярошовця ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Карпат. ун-т ім. Августина Волошина. Ужгород : Патент, 2014. 839 с.

3. Кремень В. Г. (2023). Філософія людиноцентризму в системі сучасних цінностей: Доповідь на церемонії присвоєння титулу доктора Honoris Causa в Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (м. Варшава, Польща), 24 травня 2023 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(1), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5126>

4. Мозгова Н. Філософія в системі освіти: теоретична реконструкція дискусії київських філософів кінця ХІХ- початку ХХ ст. *Вища освіта України*. 2020. № 1. С. 28 – 33.

5. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса: 2019. 304 с.

6. Світайло Л.Д., Мельничук М.С., Слюсар В.М. Філософія: навчально-методичний посібник. Рівне: Вид-во НУВГП, 2012. 270 с.

7. Ситник Г.П. Філософія війни та миру: курс лекцій. Київ: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 118 с. <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/15bf2766-7d67-41dc-8d14-49d0c0b9d714.pdf>

8. Ślusar W. Problem przemocy i wojny w kontekście transformacji społecznych. *Wojna / Pokój. Humanistyka wobec wyzwań współczesności*; red: R. Sapeńko /P. Pochyły. – Zielona Góra: morpho, 2017. S. 24 – 51.

9. Слюсар В. М. Акроста Уріель В Велика українська енциклопедія, т. 1 / Упорядник д. і. н. Киридон А. М. Київ: Державна наукова установа "Енциклопедичне видавництво", 2016. С. 520 – 521.

10. Слюсар В. М. Насилля: соціально-філософська природа. Житомир: Вид-во Євенок О. О., 2017. 450 с.

11. Стеценко К. Філософія емпіризму Ф. Бекона та її вплив на становлення сучасного освітнього процесу Великої Британії. *Вища освіта України*. 2012. №4. С.107.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/035.10.1/ОК2- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 16

12. Таранов С. Внутрішня історія філософії. Нариси з теології історії мислення. [монографія]. Київ: Центр гуманітарної освіти НАН України, 2023. 194 с. https://cgo.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/intr_history_philos.pdf
13. Торяник В.М., Макушев П.В. Філософія права (в схемах та визначеннях) : навчально-методичний посібник. Дніпро, 2019. 152 с.
14. Сіверс В. А. Філософія творчості : підручник. Київ : НАКККіМ, 2023. 292 с.
15. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л.В. Губерський, В.П. Андрущенко, А.О. Баумайстер, І.С. Добронравова, В.В. Ільїн; за ред. Л. В. Губернський. вид. 2-ге, перероб, і допов. Харків: Фолю, 2018. 620 с.
16. How the World Thinks | Lecture by philosopher Julian Baggini https://www.youtube.com/watch?v=F2Jx1akQQ7c&ab_channel=RadboudReflects

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Спеціалізована е-бібліотека філософської літератури Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/puhbw>
4. Бібліотека філософської літератури Platona.net. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://platonanet.org.ua/>
5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/>
6. Філософія. https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KPI+PHIL101+2016_T2